

PRACOVNÝ LIST Z PREDMETU DEJEPIS PRE 8. ROČNÍK

Žiaci si prečítajú učebný text a prepíšu do zošita poznámky – prepíšu vety, ktoré sú hrubo zvýraznené.

VO VÍRE REVOLÚCIÍ A NACIONALIZMU 1830 A 1848/49

V roku 1830 sa začína revolúcia v Európe. Išlo o iskrú, ktorú sa nepodarilo uhasiť. Po Viedenskom kongrese si mocnosti mysleli, že situácia v krajinách sa upokojila a monarchie opätovne zaviedli absolutizmus. **Členovia Svätej aliance odmietli všetko, čo len trochu súviselo s VEĽKOU FRANCÚZSKOU REVOLÚCIOU.** Viaceré národy Európy sa snažili o prijatie novej ústavy, zavedenie republík a zvrhnutie monarchie ale aj uznanie národných práv a zjednotenie. Tieto snahy boli označované pojmom nacionalizmus. Tendencie nacionalizmu silneli najmä v Nemecku, Taliansku, Poľsku a na Balkáne.

V júli 1830 vypukla revolúcia vo Francúzsku. Dôvodom boli snahy kráľa Karola X. posilniť francúzsky absolutizmus. Karol X. rozpustil parlament, zasahoval do slobody tlače a zakazoval politické spolky. V Paríži došlo k vzbure a za noc došlo k postaveniu barikád a Karol X. utiekol z krajiny. Novým panovníkom sa stal Ľudovít Filip. Tieto revolučné tendencie sa preniesli aj do ďalších krajín Európy.

Revolúciu z roku 1830 sa podarilo potlačiť avšak nepodarilo sa ju však uhasiť. Duch revolúcií v podobe národných požiadaviek a boja proti absolutizmu prenikol takmer do celej Európy.

FRANCÚZSKO sa stalo centrom revolučného výbuchu a ľudia sa začali búriť proti panovníkovi. **Karol X. na trón nastúpil Ľudovít Filip,** toho vzbúrenci zvrhli z trónu **v roku 1848** a ten **utiekol z krajiny.** Z Francúzska sa stala republika a **za prvého prezidenta bol zvolený Ľudovít Napoleon,** synovec bývalého cisára Napoleona I. **V roku 1851 sa uskutočnil prevrat a obnovil v krajine cisárstvo** a začal vládnuť ako Napoleon III. Pod jeho vedením sa Francúzsko stalo jedným z najdôležitejších štátov Európy. Koniec jeho moci priniesla porážka francúzska v prusko – rakúskej vojne z roku 1870.

TALIANSKO bolo rozdelené na slobodné kráľovstvo Piemontu a Sardínie. Toto územie ovládali Habsburgovci, pápežský štát ale aj španielski Bourbonovci. Výraznou talianskou osobnosťou bol **GIUSEPPE MAZZINI,** ktorí **založil v roku 1830 organizáciu MLADÉ TALIANSKO.** Toto revolučné hnutie prekročilo hranice Apeninského polostrova a **šíril sa do ďalších krajín Európy pod názvom MLADÁ EURÓPA.** Sardínsko – piemontský kráľ Karol Albert využil revolúciu v rokoch 1848/48 na protihabsburské i protibourbonové vystúpenie. Habsburgovcom sa pod vedením generála Redetzkeho vojská porazil.

NEMECKO krátko po vzburách vo Francúzsku a Taliansku sa nepokoje rozohoreli aj v nemeckých štátoch. **Popri myšlienke liberalizmu sa objavovali aj snahy o zjednotenie Nemcov do jedného štátneho útvaru.** Na jar 1848 sa vo Frankfurte nad Mohanom zišiel **VORPARLAMENT (PREDPARLAMENT).** Jeho úlohou bolo vypracovať ústavu budúcej nemeckej monarchie. Podľa tejto vypracovanej ústavy mali volebné právo muži. **Panovníkom sa mal stať pruský kráľ Fridrich Wilhelm IV.** Ten však **odmietol** korunu z rúk revolucionárov. Podobne zareagovali aj ostatní nemeckí vládcovia, ktorí nechceli vládnuť z vôle ľudu.

HABSBURSKÁ MONARCHIA. V habsburskej monarchii bola situácia veľmi zložitá. Dôvodom bola národnostná nejednotnosť ríše. **V monarchii žili slovanské, maďarské, nemecké a rumunské obyvateľstvo.** Cesty týchto národov sa rozdelili rôznymi cestami. Maďari žiadali rovnocenné postavenie s rakúskou časťou monarchie. **Príslušníci slovanských národov (Slováci, Česi, Chorváti, Poliaci, Slovinci, Ukrajinci, Rusini sa politicky orientovali na Rusko na základe myšlienok panslavizmu. Sympatie k Rusku prejavili na Slovanskom zjazde v Prahe 1848.** František Jozef I. im pod hrozbou zániku monarchie a v duchu dohôd Svätej Aliancie a za pomoci ruského cára roku 1849 porazil maďarskú armádu.

ODPOVEDZ NA OZÁZKY - odpovede napíšu do zošita

V ktorej krajine vypukla v roku 1830 revolúcia a čo bolo príčinou vypuknutia revolúcie?

Kto sa postavil na čelo novej republiky vo Francúzsku?

Čo mal za úlohu Vorparlament v Nemecku?

Aká situácia bola v Habsburskej monarchii?